

NY ARKTISK STRATEGI

Danmark kan ikke afvise USA's krav om oprustning i Arktis

Danmark har ingen interesse i oprustning og øgede spændinger mellem stormagterne i Grønland og Arktis. Men alligevel bør vi efterkomme USA's krav, lyder rådet fra DIIS til regeringens nye arktiske strategi.

Chefen for USA's kystvagt, admiral Karl Schultz, besøgte sidste år Danmarks Arktiske Kommando i Kangerlussuaq og Nuuk.

Ida Birkemose/Forsvarsgalleriet

★ ARKTIS

ml@arbejderen.dk

Så længe Danmark ønsker USA som nærmeste allierede, så bør regeringen bakke aktivt op om USA's krav om øget oprustning i Grønland og resten af Arktis.

Det er et af hovedbudskaberne i det input til en ny dansk strategi for Arktis "Nye sikkerhedspolitiske dynamikker i Arktis", som Dansk Institut for Internationale Studier netop har afleveret til udenrigsministeren.

Hidtil har Danmarks strategi været, at Grønland og Arktis skal være et lavspændingsområde. Men nu er USA begyndt at opruste i Arktis – og presser på for, at Danmark også skal opruste militært.

– USA er Danmarks nære allierede. Så når USA har nogle konkrete krav og forventninger til Danmarks opgaveløsning i Arktis, så er det vanskeligt at afvise USA's krav fuldstændigt, siger Mikkel Runge Olesen til Arbejderen.

Han er seniorforsker på DIIS og pro-

jektleder på den nye DIIS-rapport, der er et vigtigt input til regeringens nye udenrigspolitiske strategi for Arktis,

Når USA har nogle konkrete krav og forventninger til Danmarks opgaveløsning i Arktis, så er det vanskeligt at afvise.

MIKKEL RUNGE OLESEN, DIIS

som Udenrigsministeriet er i gang med at udarbejde. Den nye strategi forventes færdig i løbet af næste år.

EN GRUNDPILLE I DANSK POLITIK

– Vi lægger op til en væsentlig justering i den danske tilgang til Arktis. Vi skal fortsat arbejde for lavspænding. Men

vi skal også forholde os til, at lavspænding måske ikke kan bevares fuldt ud i den arktiske region. Danmark har også andre sikkerhedspolitiske interesser og forpligtelser end kun at arbejde for lavspænding i Arktis. Samarbejdet med USA er en grundpille i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, uddyber DIIS-forskeren.

DIIS-rapporten kommer med en række anbefalinger til regeringens nye strategi i Arktis:

Blandt andet må Danmark forholde sig til de "nye amerikanske krav og forventninger til primært den militære kapacitet" og "arbejde proaktivt med amerikanerne" om at imødegå USA's "bekymringer" vedrørende Rusland og Kina.

USA kræver blandt andet, at Danmark investerer i militært udstyr, så man bedre kan overvåge hav- og luftterritoriet i Grønland. Konkret skal Danmark opsætte radarer og sonarer i Grønland, så man kan opsøre eksempelvis russiske ubåde og fly.

Den danske regering har allerede imødekommet USA's foreløbige krav. På NATO-topmødet i december sidste år lovede statsminister Mette Frederiksen

nemlig præsident Trump, at Danmark er klar til at fordoble sit militære budget i Arktis og har afsat 1,5 milliarder ekstra kroner til at opruste militært i Grønland med blandt andet nye radarer, sonarer og flere fly og krigsskibe.

Isen smelter i Grønland og resten af det arktiske område. Det betyder lettere adgang til energiressourcer som olie og gas og sjældne mineraler, der bliver brugt i højteknologiske produkter overalt i verden. Det har ført til en øget rivalisering mellem stormagterne USA, Kina og Rusland, der alle gerne vil have adgang til handelsveje, råstoffer og energiressourcer.

KAMP OM MILITÆR OG ØKONOMISK INDFLYDELSE

Ifølge DIIS er Arktis ikke længere et fredeligt område.

Der foregår en generel militær opbygning og forøget øvelsesaktivitet i regionen. Det er blevet ”stadigt sværere at holde Arktis fri af de stigende sikkerhedspolitiske spændinger og militære konflikter, som udspiller sig mellem stormagterne uden for regionen”, vurderer DIIS.

Og det må Danmark forholde sig til:

”Væk er den hævdvundne forestilling om Arktis som et fredeligt område, hvor stormagtsrivalisering afleveres i døren til fordel for dialog mellem arktiske nationer – tilbage står en kamp om militær og økonomisk indflydelse og en jagt på naturressourcer, der endnu kun er i sin vorden”, skriver DIIS blandt andet.

I forbindelse med NATO’s Trident Juncture-øvelse i 2018 trænede USA’s flåde for første gang i 25 år en operation med en hangarskibsgruppe nord for polarcirklen.

– De seneste to år har USA skiftet kurs i Arktis. Det stod klart med USA’s udenrigsminister Pompeos tale i Arktisk Råd sidste år, hvor han skærpede retorikken voldsomt. Få uger efter offentliggjorde Pentagon sin arktiske strategi, hvor USA udråber både Kina og Rusland som strategiske konkurrenter i Arktis, forklarer Mikkel Runge Olesen.

Han uddyber:

– Vi kan ikke undgå at forholde os til den forværrede sikkerhedspolitiske situation og de krav, vores allierede USA stiller til os, om eksempelvis øget overvågning af kongerigets sø- og luftterritorium. Kongeriget bør arbejde proaktivt med USA om at imødegå deres såvel som kongerigets bekymringer for Rusland og Kina i Arktis.

Grønland fik selvstyre i 2009 og fik dermed ret til at forvalte sine egne naturressourcer og til selv at bestemme, hvem man vil handle med. Men det kan give problemer for Danmarks samarbejde med USA, hvis Grønland eksempelvis begynder at samarbejde med Kina og Rusland.

Derfor skal Danmark, Grønland og Færøerne opstille ”fælles røde linjer” for udenlandske investeringer i Arktis og Nordatlanten, rådgiver DIIS.

– Grønland og Færøerne har potentielt store økonomiske interesser i investeringer i infrastruktur og ressourceudvinding og i at sikre sig adgang til de russiske og kinesiske markeder – særligt indenfor fiskeri. Hvis disse hensyn kolliderer med kongerigets overordnede sikkerhedspolitiske interesser og alliancehensyn, kan det give problemer. Derfor er det afgørende, at de tre rigsdele formår at håndtere sådanne problemer internt og i mindelighed, så kongeriget Danmark fremstår som en

samlet udenrigspolitisk aktør, forklarer Mikkel Runge Olesen.

INGEN INTERESSE I OPRUSTNING

Faktisk har Danmark slet ikke interesse i oprustning og øget konflikt i Grønland og Arktis, understreger DIIS-forskeren.

– En lille stat som Danmark har meget at tabe ved en stormagtskonflikt i Arktis. Den øgede rivalisering og oprustning er ikke i vores interesse. Der er ingen tvivl om, at det er i kongerigets interesse at støtte op om, at Arktis forbliver et lavspændingsområde. Men når det er sagt, så må vi forholde os til, at udviklingen er, at Arktis som lavspændingsområde er under pres. Det må vi forholde os til, siger Mikkel Runge Olesen.

Forskeren ser to former for konfliktpotentiale i Arktis:

– Det ene handler om selve regionen – eksempelvis konkurrence om dele af den arktiske havbund, om udvinding af arktiske naturressourcer og om adgangen til nye arktiske søruter. Det andet handler om storpolitiske konflikter, der ikke direkte handler om Arktis, hvor regionen bliver en brik i et større politisk spil mellem stormagterne. Og det er det sidste område, hvor vi ser det største potentiale for konflikt, siger Mikkel Runge Olesen.

VÅBENINDUSTRI INTERESSERET I OPRUSTNING

Herhjemme har dansk våbenindustri længe set øget oprustning i Arktis som en god mulighed for at sælge mere militært udstyr.

Læs resten af artiklen på arbejderen.dk

ABONNÉR NU!
kun 100 kr om måneden

arbejderen.dk/abo

Fordi det ikke er lige meget, hvor du læser dine nyheder